

POSTANOWIENIE

Dnia 9 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Żywicka

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa W. N.

przeciwko Spółdzielni Produkcyjnej w W.

o wynagrodzenie za pracę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 9 czerwca 2026 r.,

na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 12 września 1975 r., sygn. akt I P 674/75

umarza postępowanie.

Agnieszka Żywicka Robert Stefanicki Renata Żywicka

UZASADNIENIE

W dniu 10 kwietnia 1976 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła rewizja nadzwyczajna Ministra Sprawiedliwości nr [...] wniesiona od wyroku Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 12 września 1975 r., I P 674/75, wydanego w sprawie W. N. przeciwko Spółdzielni Produkcyjnej w W. o wynagrodzenie za pracę. Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą akt I PRN 34/76.

Postanowieniem z dnia 6 maja 1976 r. Sąd Najwyższy z urzędu zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c., na skutek śmierci

wnioskodawcy. Odpis postanowienia Sądu Najwyższego o zawieszeniu postępowania zarządzeniem z dnia 20 maja 1976 r. został wysłany Ministrowi Sprawiedliwości i spadkobiercom wnioskodawcy.

W dniu 2 kwietnia 1980 r. w związku z zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału I Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1980 r. akta sprawy I P 674/75 zostały przesłane do Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi – archiwum akt sądowych.

Od chwili zawieszenia postępowania do Sądu Najwyższego nie wpłynął wniosek o jego podjęcie ani nie zgłosili się i nie zostali wskazani następcy prawni zmarłego wnioskodawcy.

Zarządzeniem Przewodniczącego I Wydziału Sądu Najwyższego Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 października 2025 r. sprawa I P 674/75 została zarejestrowana pod nową sygnaturą I PSKP 201/26 i nadano jej dalszy bieg.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. sąd zawiesza postępowanie z urzędu w razie śmierci strony. Zawieszenie postępowania jest obligatoryjne i następuje do czasu zgłoszenia się lub wskazania następców prawnych zmarłego. Zgodnie z art. 180 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd postanowi podjąć postępowanie z urzędu, gdy ustanie przyczyna zawieszenia, w szczególności: w razie śmierci strony - z chwilą zgłoszenia się lub wskazania następców prawnych zmarłego albo z chwilą ustanowienia we właściwej drodze kuratora spadku.

Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek umorzenia postępowania z uwagi na upływ czasu od zawieszenia postępowania, gdy do postępowania nie przystąpią następcy prawni.

W szczególności art. 182 § 1 zdanie 2 k.p.c. (w brzmieniu do 2005 r.) stanowił, że sąd umorzy postępowanie w razie stwierdzenia braku następcy prawnego strony, która utraciła zdolność sądową, a w każdym razie po upływie lat trzech od daty postanowienia o zwieszeniu z tej przyczyny.

Ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 172, poz.1804), uzupełniono art. 182 § 1 o zdanie trzecie w brzmieniu: „Sąd także umorzy postępowanie w razie

śmierci strony po upływie lat dziesięciu od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny”. Od 2007 r. okres ten skrócono do pięciu lat (ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 235, poz. 1699).

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2019, poz. 1469) w art. 182 § 1 k.p.c. dodano pkt 5 w brzmieniu: Sąd umarza postępowanie zawieszone z powodu śmierci strony po upływie pięciu lat od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny. Zgodnie z art. 9 powołanej ustawy nowelizującej do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (ust. 2).

W rozpoznawanej sprawie nie zostali wskazani (przez stronę powodową) spadkobiercy zmarłego wnioskodawcy W. N. ani nie zgłosili się sami do Sądu Najwyższego, wykazując, że są następcami prawnymi zmarłego. Sąd Najwyższy nie został również powiadomiony o ustanowieniu kuratora spadku. Istniały w związku z tym podstawy do umorzenia postępowania kasacyjnego na podstawie art. 182 § 1 pkt 5 k.p.c., zgodnie z którym sąd umarza postępowanie zawieszone z powodu śmierci strony po upływie pięciu lat od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny.

Umorzenie postępowania z przyczyn wskazanych w art. 182 § 1 pkt 5 k.p.c. może nastąpić – w przypadku śmierci strony – także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, w szczególności w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 października 2007 r., IV CKN 1276/00, LEX nr 1482422; 2 lutego 2017 r., I PK 174/06, LEX nr 3374032; 16 stycznia 2018 r., III UK 18/17, LEX nr 2490612; 28 czerwca 2022 r., I UK 122/17, LEX nr 3457532; 4 grudnia 2025 r., II PUO 15/25, LEX nr 4086856; 12 grudnia 2025 r., II PUO 19/25, LEX nr 4020297; 16 grudnia 2025 r., II PUO 20/25, Legalis nr 3926546).

Skutek prawny umorzenia postępowania wywołanego rewizją nadzwyczajną Ministra Sprawiedliwości w rozpoznawanej sprawie oznacza, że pozostaje w obiegu prawnym prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 września 1975 r., I P 674/75 (art. 182 § 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹

k.p.c.). Postępowanie sądowe zapoczątkowane wnioskiem W. N. z dnia 20 czerwca 1975 r. skierowanym do Powiatowej Komisji Rozjemczej w P. z żądaniem nakazania pozwanej Spółdzielni Produkcyjnej w W. wypłaty wnioskodawcy reszty wynagrodzenia za pracę za rok 1973 r. (i jego ewentualnych następców prawnych) zostało zatem definitywnie zakończone.

Mając na uwadze przytoczone przepisy oraz uwzględniając czas od zawieszenia postępowania przed Sądem Najwyższym, a także brak okoliczności faktycznych bądź prawnych uzasadniających podjęcie zawieszono postępowania, Sąd Najwyższy na podstawie art. 182 § 1 pkt 5 oraz § 3 i § 4 k.p.c. w związku z art. 391 § 1, a także art. 398²¹ k.p.c. postanowił umorzyć postępowanie w sprawie z uwagi na upływ ponad pięciu lat od wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania z powodu śmierci strony.

Agnieszka Żywicka Robert Stefanicki Renata Żywicka

(J.K.)

[r.g.]